

עבודת האדם

העאת אלוקי אביך ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה וזו' האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

גליון פ"ב - פרשת נשא - שנת תשפ"ב

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

השלך על ה' יבך:

דער תורה'דיגער וועג ארויסצוגיין פון אלע פחדים

עמוד ה'

משנת החסידות

פרק כ"ט (שיעור נ"ה פרשת ויצא תשנ"ט)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

נשמה שנתת בי טהורה היא: בענין - חלק הנשמה שיורד לעולם הזה בגוף האדם

- א. נשמת כל חי: עבודת האדם לזכך הגוף למדרגת הנשמה**
לכל נשמה יש שני חלקים אחד היורד לעולם הזה, והשני נשאר בשורשו ובמקורו למעלה | ב' חלקים אלו משתוקקים ונכספים זה לזה - רמז לזה החצוצרות שעשה משה | תכלית הבריאה הוא לעשות להקב"ה דירה בתחתונים דוקא בעולם הגשמי | והוא ע"י זיכוך הגוף הגשמי למדרגת הנשמה
- ב. כל עוד נשמתי בי: כח הנשמה בעת הסתלקותו מן הגוף**
חלק הנשמה שלמעלה יורד לגוף האדם בשעת הסתלקותו | וע"כ בשעת הסתלקות הצדיק מן העולם יש בידו להשפיע ביותר וכמו כן ביומא הלילא דיליה | כאשר הנשמה שלמעלה יורדת יש תוקף יותר לדיבורי האדם | משה רבינו שהיה כבד פה וכבד לשון קיבל כח גדול לדיבוריו סמוך להסתלקותו | ספר דברים הוא בכלל תורה שבכתב משום דברי שכיב מרע ככתובין דמו
- ג. תכתב זאת לדור אחרון: עבודת השי"ת אפילו בלי שום הרגש**
השגות הנשמה בחלום הלילה הוא ע"י חלק הנשמה שעולה לחלקו למעלה | אויר טמא מונע מהשגות הנשמה בחלום | בדורנו בעקבתא דמשיחא אין להתייחס כלל לתוכן החלומות | עיקר מלחמת היצר בדורנו להפיל האדם ליאוש ולעצבות

א.

נשמת כל חי: עבודת האדם לזכך הגוף למדרגת הנשמה

לכל נשמה יש שני חלקים אחד היורד לעולם הזה, והשני נשאר בשורשו ובמקורו למעלה | ב' חלקים אלו משתוקקים ונכספים זה לזה - רמז לזה החצוצרות שעשה משה | תכלית הבריאה הוא לעשות להקב"ה דירה בתחתונים דוקא בעולם הגשמי | והוא ע"י זיכוך הגוף הגשמי למדרגת הנשמה

מורכבת מב' תיבות - חצי צורות, וכסף הוא מלשון כיסופין, והיינו ששני חצאי הצורות נכספים ומשתוקקים זה לזה, באופן אשר חלק הנשמה הנמצא בעולם הזה מלוכש בגוף יכסוף למקורו, ואז יחזור החלק שנמצא בשורשו למעלה ויכסוף להאיר לחלק אשר בעולם הזה.

הכוונה העליונה של הבריאה הוא לעשות להקב"ה דירה בתחתונים

ועומק הענין הוא, כי הנה התכלית והכוונה העליונה של כל הבריאה היא להיות להקב"ה דירה בתחתונים, וכדאיתא במדרש בפרשת נשא (במ"ד יג, ו): מן היום הראשון שברא הקדוש ברוך הוא את העולם נתאוה לדור עם בריותיו בתחתונים. וביאור הענין של דירה בתחתונים הוא ש'מלא כבוד ה' את כל הארץ' (במדבר יד, כא), ויתגלה מלכותו בעולם הגשמי באותה מידה שהיא נגלית בעליונים, וכאשר אכן יתקיים יעוד זה במלואו לעתיד לבוא אז כתיב (תהלים קמח, יג) 'הללו את שם ה' כי נשגב שמו לבדו, הודו על ארץ ושמים'. והיינו שבאחרית הימים כאשר יתקיים חזון ישעיהו הנביא (ישעיהו ב, יא) 'ונשגב ה' לבדו ביום ההוא', אז יתגלה

שורש הנשמה נשאר למעלה ורק חלקה יורדת להגוף וביאור הענין בעומק הוא על פי מה דאיתא בספח"ק (עין בני יששכר אדר מאמר ב, א) שהגם שהקב"ה מוריד את הנשמה מהעולם העליון לשכון בתוך גוף האדם בעולם הזה, מכל מקום שורשה נשארת במקורה למעלה הנקראת כנסת ישראל, ובוה"ק הכינוי לשכינה הוא 'כנסת ישראל', כי השכינה היא כללות נשמות ישראל, נמצא שהנשמה מתחלקת לשתיים, חלק אחד שוכן בגוף האדם, ואילו חלק אחר נשאר במקורה למעלה, ואותו חלק הנשאר למעלה מאיר על החלק הנמצא בגוף האדם למטה ומשפיע עליו את כל ההשפעות ברוחניות ובגשמיות.

ב' חלקי הנשמה משתוקקים ונכספים זו לזו
ובספח"ק בני יששכר (שם) מרמז ענין זה בפסוק (במדבר י, ב) 'עשה לך שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אתם', והוא על פי דברי הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע שתיבת החצוצרות

חלומותיו של אדם מעידות על מדרגת נשמתו הנה כתב התניא (פרק כט) 'וגם לפעמים לא יוכל להלחם עם היצר לקדש עצמו במותר לו מפני כבודו שבלבו וכו' ולזאת צריך לבטשה ולהשפילה לעפר דהיינו לקבוע עתים להשפיל עצמו להיות נבזה בעיניו נמאס ככתוב ולב נשבר רוח נשברה'. והתניא הולך לבטש שם כמה ענינים אשר ההתבוננות בהם יועילו לבטש את הקליפה המסתירה ומחשיכה את האור הרוחני. אחד מהדרכים הוא שישים אל לבו רוב חלומותיו שהם הבל ורעות רוח משום שאין נפשו עולה למעלה, וכמו שנאמר (תהלים כד) 'מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים ובר לבב וגו'.

והיינו כי בשעה שהאדם ישן נשמתו מסתלקת ממנו ועולה למעלה, ואם הוא ראוי יכולה נשמתו לראות ולהשיג ענינים נעלים ונשגבים וסודות התורה, אמנם אדם שחוטא ונשמתו פגומה, אין נשמתו עולה למעלה למקום קדוש ולכן 'רוב חלומותיו הם הבל ורעות רוח'. נמצא שחלומותיו של אדם הם לו לראיה והוכחה על מצבו ולכן עליו להתבונן ולדעת את מצבו הרוחני מכח חלומותיו.

פטרון הגליון - סיון

הרב החסיד המופלג והמפורא מוה"ר יצחק הלוי לאנדערער הי"ד לע"נ אביו הרה"ח ר' דוב ב"ר זאב צבי הלוי ע"ה נלב"ע א' סיון תשנ"ט לפ"ק

הגם שהקב"ה מוריד את הנשמה מהעולם העליון לשכון בתוך גוף האדם בעולם הזה, מכל מקום שורשה נשאת במקורה למעלה הנקראת כנסת ישראל, ובזוה"ק הכינוי לשכינה הוא 'כנסת ישראל', כי השכינה היא כללות נשמות ישראל, נמצא שהנשמה מתחלקת לשתיים, חלק אחד שוכן בגוף האדם, ואילו חלק אחר נשאר במקורה למעלה

וכן שעת פטירת שאר צדיקים מן העולם הוא זמן גדול מאד, **כי כאמור בשעת פטירת האדם מן העולם חלק נשמתו שלמעלה יורדת למטה**, ובשעה זו מתקבצים כל המעשים טובים שעשה במשך כל ימי חייו ונעשה יחוד גדול של קוב"ה ושכינתיה, והוא בחינה של מסירות נפש בפועל ממש, שהאדם מוסר את נשמתו להשכינה למעלה, ומתעורר עת רצון ושמחה בעולמות העליונים

ש'הודו על ארץ ושמים' באופן שזה, ולא יהיה שום הפרש בין תחתונים לעליונים, עד שגם הגוף הגשמי יסבוף וישתוקק להקב"ה כמו הנשמה.

עשיית דירה להקב"ה בתחתונים הוא רק ע"י תורה ומצוות בעולם הגשמי ובגוף הגשמי

והדרך לעשות להקב"ה דירה בתחתונים הוא רק על ידי קיום התורה והמצוות בפועל בעולם הגשמי ובגוף הגשמי, כי על ידי עסק התורה וקיום המצוות

הגוף מזדכך עד שנהפך להיות רוחני, וכאשר האדם מוכיח את גופו הוא מוכיח על ידי זה גם את העולם הגשמי, ולכן ב' חלקי הנשמה נכספים ומשתוקקים להתדבק ולהתאחד יחדיו, בבחינת 'והחיות רצוא ושוב' (יחזקאל א, יד), ורמז לזה כי ההפרש בין הגי' של תיבת רצ"ו (האות א') בתיבת 'רצוא' אינה נרגשת במבטא והוא מורה על אלופו של עולם - בני יששכר תשרי מאמר ב) להגי' של תיבת 'וש"ב' הוא בגי' מספר ח"י, והיינו כי חלק הנשמה שבגוף

פרק כ"ט

וְעַל נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית שָׁבוּ נְאֻמְרֵי: "נִשְׁמָה שְׁנַתָּת בִּי מֵהוֹרָה הִיא", "שְׁנַתָּת בִּי" דִּיקָא, מְכַלְל שְׁהָאֲדָם עֲצָמוּ אֵינְנוּ הַנִּשְׁמָה הַמְהוֹרָה. בִּי אִם בְּצִדִיקִים, שְׂבָהָם הוּא לְהַפְּדָה, שְׁנִשְׁמָה הַמְהוֹרָה, שְׁהִיא נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית, הוּא הָאֲדָם, וְגוֹפֵם נִקְרָא בְּשֵׁר אֲדָם. וּבְמֵאֲמַר הַלֵּל הוֹקֵן לְתַלְמִידָיו בְּשִׁתְּיָה הוֹלֵךְ לְאֹכֵל, הִיָּה אֹמֵר שְׁהוּא הוֹלֵךְ לְגַמֵּל חֶסֶד עִם הָעֹלֹבֶת וְעֵנְיָה, הוּא גּוֹפֵו. בִּי כְמוֹ זֶר נִחְשָׁב אֲצִלוֹ, וְלִבְנֵי אֲמֵר שְׁהוּא גּוֹמֵל חֶסֶד עִמּוֹ כְּמָה שְׁמֵאֲבִילוֹ. בִּי הוּא עֲצָמוּ אֵינּוּ רַק נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית לְבַד, בִּי הִיא לְבָדָה מְחִיָּה גּוֹפֵו וּבְשָׂרוֹ. שְׁהָרַע שְׁהִיָּה בְּנֶפֶשׁ הַחַיּוֹנִית הַמְלַבֶּשֶׁת בְּדָמוֹ וּבְשָׂרוֹ נִתְהַפֵּךְ לְטוֹב

משתוקק וכוסף להתדבק בשורשו למעלה, והוא בחינת 'רצוא', שהאדם מוכיח ומזומן למסור את כל חיותו כדי להיות רבוק בשכינה, ואז הקב"ה משיפע על האדם חיות חדשה בבחינת 'ושבו', וחיות זו היא השגה נעלה יותר בעשיית דירה להקב"ה בתחתונים.

משה רבינו זיכר הגוף להיות בדרגה של נשמה ובאמת כדי להגיע להשגה נעלה זו בשלימות - שהגוף יזדכך ויתעלה להיות ממש כמו הנשמה

שלמעלה - צריך עמל ויגיעה רבה, ומרומז בלשון הציווי לעשות את החצוצרות (במדבר שם) 'מקשה תעשה אותם', מלשון קושי, כי הוא מהעבודות הקשות שבמקדש. ומשה רבינו השיג השגה נעלה זו, ולכן איתא בזוה"ק (ח"א דף קכ): שכל פעם שמופיע בתורה קריאה לאדם בשמו פעמיים, בזה אחר זה, יש טעם המפסיק ביניהם, וכמו שמצינו אצל אברהם אבינו (בראשית כב, יא) 'ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם אברהם', וכן אצל יעקב אבינו (שם מו, ב), וזאת אצל משה רבינו שנאמר בו (שמות ג, ד) 'ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה ויאמר משה משה', ללא טעם מפסיק ביניהם, וזאת כי משה רבינו השיג השגה נעלה זו שאיחד את ב' הצאי הצורות, וחלק נשמתו שבגוף עם חלק נשמתו שלמעלה היו כאחד, ולכן איתא במדרש (במ"ד טו, טו) שביום פטירתו של משה רבינו נגנזו החצוצרות, כי רק משה רבינו השיג את פנימיות ענין החצוצרות שהוא איחוד ב' הצאי הצורות כאמור.

ב.

כל עוד נשמתי בי: כח הנשמה בעת הסתלקות מן הגוף

חלק הנשמה שלמעלה יורד לגוף האדם בשעת הסתלקותו | וע"כ בשעת הסתלקות הצדיק מן העולם יש בידו להשפיע ביותר וכמו כן ביומא הילולא דיליה | כאשר הנשמה שלמעלה יורדת יש תוקף יותר לדיבורי האדם | משה רבינו שהיה כבד פה וכבד לשון קיבל כח גדול לדיבוריו סמוך להסתלקותו | ספר דברים הוא בכלל תורה שבכתב משום דברי שכיב מרע ככתובין דמו

בשעת הסתלקות האדם מן העולם יורד חלק הנשמה שלמעלה לתוך הגוף

ובזה נבאר הדברים שהיו בין אליהו הנביא לתלמידיו אלישע קודם שעלה למרום, כי אליהו הנביא אמר לאלישע (מל"ב ב, ט-י) 'שאל מה אעשה לך בטרם אלקח מעמך', ויאמר אלישע, 'יהי נא פי שנים ברוחך אלי', ועל זה ענה לו אליהו, 'הקשית לשאול אם תראה אתי לקח מאתך יהי לך כן ואם אין לא יהי'. ובפשוט צריך לבאר מהו בקשתו של אלישע מאליהו שיתן לו 'פי שנים', כי איך יכול אדם להשפיע על אחר דבר הנביא שרק אם יראה אותו כן מה ענה לו אליהו הנביא שרק אם יראה אותו בעת הלקחו יוכל לקבל פי שנים מרוחו.

אכן הדברים מבוארים על פי האמור, כי בקשת אלישע היתה לזכות לדרגה זו שהגוף יהיה ממוכך כל כך עד שהגוף עצמו ירגיש צמאון וכיסופים להקב"ה כמו הנשמה שלמעלה, והיינו 'פי שנים' - **שישיג בעולם הגשמי גם את ההשגה של חלק הנשמה שבעולם העליון**, ועל כך ענה לו אליהו 'הקשית לשאול', כי כאמור הוא דרגה גבוהה מאד וקשה להשיגו. אכן איתא בזוה"ק (ח"א ר"ח): כי בשעה שהאדם מסתלק מן העולם הזה יורדת חלק הנשמה שלמעלה לתוך גוף האדם כדי להעלות את חלק הנשמה שבגוף לעולם העליון, ובוהו פירשו מה שכתוב (תהלים קד, כט) 'תוסף רוחם יגועון ואל עפרם ישובון' והיינו אשר קודם הסתלקות הנשמה מקבלת הנשמה תוספת רוח מלמעלה. ומעתה יובן אשר מכיון שיזכה אליהו בשעת הסתלקותו לתוספת הרוח הזאת והיינו שיהיה לו אז פי שנים, נמצא שכבר יוכל לתת אותם לאלישע ולכן אמר אליהו לאלישע, 'אם תראה אתי

לקח מאתך יהי לך כן', כי אז הוא עצמו יהיה בדרגה זו ויוכל להשפיע השגה זו גם עליו.

כשצדיק נסתלק מן העולם ביכולתו להשפיע יותר מאשר במשך ימי חייו

וזהו ענין ההילולא הגדולה שהיה בשעת פטירת רבי שמעון בר יוחאי מן העולם כדאיתא באדרא זוטא באריכות, שנתקבצו כל תלמידיו ואף הקב"ה היה שם עמם, ובאותו יום גילה להם רבי שמעון סתרי תורה שלא גילה עד אותו היום, וכן שעת פטירת שאר צדיקים מן העולם הוא זמן גדול מאד, **כי כאמור בשעת פטירת האדם מן העולם חלק נשמתו שלמעלה יורדת למטה**, ובשעה זו מתקבצים כל המעשים טובים שעשה במשך כל ימי חייו ונעשה יחוד גדול של קוב"ה ושכינתיה, והוא בחינה של מסירות נפש בפועל ממש, שהאדם מוסר את נשמתו להשכינה למעלה, ומתעורר עת רצון ושמחה בעולמות העליונים, ולכן מתקבצים כולם ללות את נשמת הצדיק מן העולם, וכמו שכתוב (תהלים מט, יא) 'כי יראה חכמים ימותו', דהיינו שיש ענין בראיית הסתלקותם של צדיקים, כי כאמור הוא זמן שבו הצדיק הוא בבחינה של פי שנים ברוחו, ויש לו את היכולת להשפיע השפעות נעלות שלא יכול היה להשפיע בעת חיותו בעולם הזה.

השתטחות על קברי צדיקים - כי נשאר רושם מנשמת הצדיק בגופו

והנה בעת הסתלקות הנשמה מן הגוף אז משארת הנשמה 'רושם' בתוך הגוף, כי בעת פירוד מתרבה האהבה והגעגועים בין הנשמה להגוף בבחינה של

'קשה עלי פרידתכם', וזהו ענין של 'שימני כחותם על לבך' (שיר השירים ה, ו), ומאהבה הוה נשאר רושם של הנשמה בהגוף, ותמיד פוקד הנשמה את הגוף שמונח בקברו, וזהו כל הענין של ההשתטחות על קברי צדיקים, שהעיקר הוא להתקשר ברושם הזה, וגם להתקשר לחלק העליונה הפוקדה.

ובפרט בעת היארציטטי שאז הנשמה יורדת לפקוד את הגוף בקבר, וכן בכל ערב ראש חודש הנשמה שָׁבָה לפקוד את הגוף קודם העליה שיש לנשמה כל ראש חודש, וכמו כן בט"ו לחודש הוא זמן שהנשמה שבה לפקוד את הגוף בקבר, וכאמור אף בשאר ימות השנה המקום מסוגל מאד כי נשאר שם רושם מנשמת הצדיק, וכן יש למקום שיכות לשרוש נשמת הצדיק כי לא גרע מדירת הצדיק, ואף הקבר הוא מקום זירת הגוף של הצדיק והנשמה פוקדת אותו מזמן לזמן, ולכן הציון שעל קבר הצדיק הוא מקום קדוש ואין שם שום אחיזה לחיצונים והוא מקום ראוי ומסוגל לתפילה.

אלא שצריכים להיזהר שלא להתפלל אל הצדיק עצמו כי זה בכלל דורש אל המתים, ואין להתפלל אלא אל הקב"ה בעצמו שהוא שליט ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות. אלא שניתן לדבר אל הצדיק ולבקש ממנו שהוא יתפלל עבורנו כמו בחיים חיות, אבל אין זה 'תפלה' רק השתדלות, שהוא כמו שמבקש מאדם בעולם הזה שיעשה טובה בעבורו שאין זה בכלל ענין של תפלה.

כאשר הנשמה שלמעלה יורדת לגוף האדם יש תוקף וחיוזק יותר לדיבורי האדם

והנה עיקר נפש האדם הוא כח הדיבור שבו, וכמו שתרגם אונקלוס את הפסוק (בראשית ב. 1) 'ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה' - 'לרוח ממלאך', ולכן הזהירו חז"ל (שבת דף קיג:) שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול, כי בשבת זוכה האדם לנשמה יתירה וממילא אף דיבורי האדם צריכים להיות נעלים וגבוהים יותר, וכאשר מדבר דיבורי חול בשבת הוא פוגם בנשמה יתירה. וזהו הביאור על פי פנימיות של הדין (גיטין דף טו. ב"ב דף קנא.) ש'דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו', כי לפי גודל מעלת נשמת האדם כך יש חיוק ותוקף לדיבורו, ובמשך ימי חייתו אין בכח הדיבור שלו לפעול חלות של קנין, שעל ידי דיבורו לבד יצא החפץ מרושתו ויכנס לרשות אחר, אלא צריך בשביל כך מעשה קנין, אולם כאשר הוא שכיב מרע ועומד להסתלק מהעולם, אז הוא בבחינת פי שנים ברוחו, וממילא אף לדיבורו יש תוקף חזק יותר ועל ידי דיבורו בלבד הוא יכול להחיל חלות של קנין וככתובים וכמסורים דמו.

ספר דברים הוא בכלל תורה שבכתב כי דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו

ובזה יתבאר נמי מה שמשם רבינו הוכיח את ישראל סמוך לפטירתו, כי היה אז בבחינת פי שנים קודם להסתלקותו, ולכן ספר דברים הוא חלק מתורה שבכתב הגם שהוא כמו תורה שבעל

פה שענינה פירוש על תורה שבכתב, ולכן נקרא בשם 'משנה תורה' כמו 'משניות' שהוא פירוש על תורה שבכתב, אכן כיון שדברים אלו דיבר משה רבינו אל ישראל לפני מותו, כאשר היה בבחינה של 'תוסף רוחם', שהיה פי שנים ברוחו, ממילא אף לדיבורו היה תוקף גדול יותר, וקבלו דין של תורה שבכתב, כדברי שכיב מרע שכתובין וכמסורין דמו.

מנהג הצדיקים לומר דברי מוסר בשעת ס"ג כי אז זוכים לבחינת 'תוסף רוחם'

וזהו ענין מנהג הצדיקים לומר בעת סעודה שלישית של שבת דברי מוסר ותוכחה, כי שעת סעודה שלישית הוא בחינה של סמוך למיתה, כי הנשמה יתירה מסתלקת מן האדם עם צאת השבת, ואז ניתוסף להצדיק כח מיוחד של פי שנים ברוחו, וממילא גם דיבוריו הם בדרגה גבוהה יותר ויש להם השפעה גדולה יותר, וככתובין וכמסורין דמו.

משה רבינו היה מופשט מכל ענין חומרי

ועוד יש לבאר הדברים על פי דברי המהר"ל (גבורות ה' פ"ח) על הפסוק (שמות ב. 1) 'ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו', שמורה על עיקר מעלת משה רבינו שהיה מופשט ומובדל מכל דבר חומרי, כי מים מורים על חומריות, וזהו

ג.

'מן המים משיתהו' שהיה נבדל לגמרי מן החומר. וכמו כן איתא בספ"ק זרע קודש (פרשת ואתחנן) בשם הבעל שם טוב הקדוש ז"ל שלא מצינו בתורה שאכל משה, רק כתיב (שמות ב. 1) 'קרא לו ויאכל', אבל לא כתיב שאכל, והגם שבוודאי אכל, כי כתיב בארבעים יום שהיה בהר (שמות לד. כח) 'לחם לא אכל וגו'', ומוכח מזה דבשאר הימים אכל, עם זאת לא מצינו בכל התורה התייחסות מפורשת לאכילתו של משה רבינו, וזאת כי אכילתו היה בהזדככות גדולה מאוד, עד שלא יצדק לקרותו בשם אכילה גשמית.

כאשר משה העלה וזיכך את גופו קיבל כח דיבור חדש

וכיון שהיה נבדל כל כך מכל עניני העולם הזה לא יכול היה משה רבינו לדבר, כי לו הדיבור בפועל הוא ע"ז מוצאות הפה שהם אברים גשמיים, וכאשר נשמתו היתה מופשטת כל כך מכל ענין חומרי לא הכילו אבריו הגשמיים דיבורים כל כך קדושים ונשגבים ועל זה נאמר שהיה כבד פה וכבד לשון ולולי שציווה אותו הקב"ה שידיבר לכלל ישראל, אכן לא היה יכול לדבר אליהם כלל. אבל סמוך להסתלקותו מחמת ענין הנ"ל שהנשמה משאיר רושם בנפח בבחינת של 'שימני כחותם' אז היה קשר יותר בין נשמתו לגופו ועל כן היה לו אז דיבורים בשלימות.

תכתב זאת לדור אחרון: עבודת השי"ת אפילו בלי שום הרגש

השגות הנשמה בחלום הלילה הוא ע"י חלק הנשמה שעולה לחלקו למעלה | אויר טמא מונע מהשגות הנשמה בחלום | בדורנו בעקבתא דמשיחא אין להתייחס כלל לתוכן החלומות | עיקר מלחמת היצר בדורנו להפיל האדם ליאוש ולעצבות

אויר טמא מונע מהשגות הנשמה להתגלות בחלום

ונחזור לענין שפתחנו בו אשר בשעה שהאדם ישן נשמתו עולה למעלה, והחלומות שהאדם חולם אלו הם ההשגות שנשמת האדם משיגה למעלה, ולזה כתב התניא שהאדם 'שים אל לבו רוב חלומותיו שהם הבל ורעות רוח משום שאין נפשו עולה למעלה', וכפי שמבאר התניא שזה מוכיח שיש לחיצונים אחיזה בנשמתו ולכן חלומותיו מעורבבים עם דמיונות שוא ודברי הבל, ועל ידי כך יבוא לידי שפלות עד שיהיה נבזה בעיני נמאס.

אמנם אף שביסוד הדבר שחלומותיו של האדם מוכיחים על מידת היותו 'נקי כפיים ובר לבב', עם זאת צריך לדעת שבדברים כעין זה אין בו כללים ממש כי יש כמה מיני דרגות ובהינות, כי לפעמים יתכן שהאדם נמצא במקום בו שורה אויר של טומאה, ואף אם הוא עצמו נקי כפיים ובר לבב, מכל מקום נשמתו אינה יכולה להעביר לגוף את ההשגות הנעלות שהשיגה בעולם העליון, כי האויר הטמא מפסיק את הקשר בין הנשמה שבעולם העליון לגוף שבעולם הגשמי.

וכמו שידוע על הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שהיו לו גילויים רבים בחלום הלילה וכמו שהוא עצמו כותב כמה פעמים באגרותיו על דברים שנתגלו לו בחלום, ועם זאת אמר, שבתקופה ששהה על אדמת אמריקה אז לא היו לו שום גילויים, וזאת כי האויר הטמא מונע מההשגות הנעלות להתגלות. וכמו שמצינו אצל יעקב אבינו שי"ד

שנים לא ישן ורק כאשר הגיע להר המוריה כתוב (בראשית כח. 1) 'וישכב במקום ההוא', והיינו כי לגודל רום מעלת נשמת יעקב אבינו לא היה העולם מזוכך דיו כדי שיוכלו להתגלות לו ההשגות הנעלות בעת שנתו ולכן לא שכב לישון, רק בהר המוריה כאשר הרגיש קדושה מיוחדת באויר המקום ההוא שכב לישון.

חלמא טבא חזית - בדורנו אין לאדם להתייחס לתוכן חלומותיו

ובפרט בדור עקבתא דמשיחא שכיח ענין כזה, והוא כי עיקר העבודה של דור זה הוא להאמין באמונה פשוטה ולעשות רצון השי"ת למרות שיש הסתר פנים והלב אינו מרגיש שום דבר, ולכן אף אם אין האדם זוכה לגילויים רוחניים בחזיון הלילה, אל יפול ברוחו ואל יתעצב, כי אין זה ראייה על אחיות החיצוניות בנשמתו, אלא כי רצון השי"ת הוא שבדור אחרון יתאמץ האדם בעבודת השי"ת אף אם אינו זוכה להרגיש כלום ואינו זוכה לשום גילויים.

ויסוד זה צריך לדעת גם בשאר עניני עבודת השי"ת, שגם אם בספ"ק כתוב שכאשר האדם יעשה עבודה פלונית כדבעי הוא יזכה להרגשות נעלות או לגילויים נשגבים, יתכן כמה פעמים בדור הזה שאף אם מצד עבודת האדם הוא עשה את המוטל עליו ומעשיו רצויים לפני המקום, עם זאת הוא אינו מרגיש שום דבר, כי כאמור זהו הנסיון של דור עקבתא דמשיחא, ועל האדם להמשיך בעסק התורה ובעבודת השי"ת למרות שאינו מרגיש שום רגש של התעלות וקרבת אלוקים.

עיקר מלחמת היצר בדור אחרון - להפיל את האדם ליאוש ולעצבות

ועיקר מלחמת היצר בדור זה הוא להביא את האדם לכלל יאוש ועצבות, וכמו שאמרו צדיקים שהיצר אינו מעוניין כל כך בעבירה עצמה אלא ביאוש ובעצבות שהאדם נופל בהם לאחר שנכשל בעבירה, ועיקר העבודה בדור זה הוא להתחזק ולהתרומם, ולהמשיך בעבודת השי"ת באמונה פשוטה אף אם אין מרגישים שום התעלות בעבודת השי"ת.

יוסף הצדיק זכה לכל מדרגותיו מפני שלא נשבר ברוחו למרות הפגם

וזה היה הנסיון של יוסף הצדיק עם אשת פוטיפר שאיתא בגמרא (שבת מט:) לחד מאן דאמר שלעשות צרכיו נכנס, אכן ידוע שלא זה היה עיקר הנסיון, כי היו פגמים משעת חטא עץ הדעת שבגינים היה מוכרח להכשל בחטא, אלא עיקר הנסיון היה איך תהיה התנהלותו לאחר הפגם, האם יפול בחבלי יאוש ועצבות או שיתנער ויתחזק ויאזור כנבר חלציו להמשיך בעבודת השי"ת, ובוה עמד בנסיון בגבורה, ובגין זה זכה לדרגה של צדיק יסוד עולם, וזהו מה שנאמר בו (בראשית מט. כב-כד) 'וימררתו ורבו וישטמהו בעלי חצים' דהיינו שלמרות שהסטרא אחרא נלחם נגדו עם זאת הוא לא נפל ברוחו ולא התייאש, אלא 'ותשב באיתן קשתו', שהמשיך בעבודת השי"ת בעוז ותעצומות, ומשם רעה אבן ישראל, שבגין כך זכה להיות אבן ישראל. וזהו עיקר העבודה בדור עקבתא דמשיחא שלמרות הקשיים והנפילות אין להתייאש, אלא אדרבה צריך להמשיך בעבודת השי"ת ולהיות בשמחה ובטוב לבב.

נקודות:

ולכן ספר דברים הוא חלק מתורה שבכתב הגם שהוא כמו תורה שבעל פה שענינה פירוש על תורה שבכתב, ולכן נקרא בשם 'משנה תורה' כמו 'משניות' שהוא פירוש על תורה שבכתב, אכן כיון שדברים אלו דיבר משה רבינו אל ישראל לפני מותו, כאשר היה בבחינת של 'תוסף רוחם', שהיה פי שנים ברוחו, וממילא אף לדיבורו היה תוקף גדול יותר, וקבלו דין של תורה שבכתב

ועיקר מלחמת היצר בדור זה הוא להביא את האדם לכלל יאוש ועצבות, וכמו שאמרו צדיקים שהיצר אינו מעוניין כל כך בעבירה עצמה אלא ביאוש ובעצבות שהאדם נופל בהם לאחר שנכשל בעבירה, ועיקר העבודה בדור זה הוא להתחזק ולהתרומם, ולהמשיך בעבודת השי"ת באמונה פשוטה אף אם אין מרגישים שום התעלות בעבודת השי"ת

א. כלל ישראל נקראו על שמו של הקב"ה

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם (ד. כב.).

הנה כלל ישראל נקראים בשם 'ישראל' על שם יעקב אבינו שזכה לשם זה (בראשית לה. ט, ואמרו חז"ל (פגילה יח.) כי הקב"ה קראו ליעקב א-ל שנאמר (בראשית לג. ט) ויקרא לו א-ל אלקין ישראל, ו"ל כי לחרות על כך נרמז שם א-ל בשם ישראל. וביארנו במקו"א כי הוא כענין מה שאמרו חז"ל (פגילה שירה, ג) כי צריך האדם להידמות למדות העליונות 'מה הוא רחום והגון אף אתה רחום והגון', והרי המדה הראשונה מן ה"ג"ג מדות היא שם א-ל, ובכן "ל כי יעקב אבינו קיים בזה את ההתדמות לה' בבחי' שם א-ל. ובה יש לבאר את מה שנתכנו בני ישראל להיקרא בשם בני א-ל-הי' (הושע ב. א), והיינו שיש בו נקודה זו שנקרא עלינו שם א-ל.

והנה 'גרשון' הוא בני 'י"ח פעמים א-ל-ע"כ, והוא מורה על בחי' בני א-ל-הי, היינו ח"י פעמים א-ל. והענין בזה הוא, כי האדם צריך להשלים את עצמו בכל מדרגותיו מתתא לעילא ומעילא לתתא להיות מרכבה לשם א-ל, וזהו ענין 'י"ח פעמים א-ל, כנגד ט' פעמים מעילא לתתא וט' פעמים מתתא לעילא. שהם כנגד ט' המדות מוכמה עד מלכות, שנמסרו לעבודת האדם להשלים את עצמו.

אכן עדיין חסר בזה הבחי' העשירית, שהוא ספירת הכתר. שהוא בעצם למעלה מקומות האדם, כמו הכתר המונח על הראש. וכאשר נשלם בחי' הכתר מעילא לתתא ומתתא לעילא, אזי נוספים עוד ב' פעמים א-ל-שם בני' 'בני', והוא הרמז בכינוי בני א-ל-הי. וזה גם נרמז בפרשתנו, כאשר נאמר **נשא את ראש בני גרשון**, היינו שירוממו את בחי' גרשון שהוא י"ח פעמים א-ל-כ"ל, ויסיפו לו את בחי' נשיאות ראש שהוא הכתר ע"י הוספת חשבון תיבת בני כנ"ל למנין גרשון. ומנין זה הוא בני' 'כתר', כי אכן בזה נשלמת כל הקומה עם בחי' הכתר.

ב. שילוח ג' מיני טמאים לעומת ג' מיני קדושת ישראל

צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש (ה. ב.).

אי' בספח"ק נועם אלימלך כי מאחר ששמעו כלל ישראל על אותם שלוש מיני קדושות שהם משפחות הלויים גרשון קהת ומררי, הבינו מעצמם להתרחק משלשת הטומאות צרעת זיבה וטומאת מת, וזלה"ק: "וישראל קדושים נביאים הם, ותיכף כשנצטוו בשלש מדרגות הקדושים והם גרשון קהת ומררי, הבינו מעצמם הדבר שצריך לשלוח השלש האחרים מן המחנה", עכ"ל"ק.

ויש לרמז בשמות ג' משפחות הלויים, איך קדושתם היא ההיפך מג' הטומאות האלו. כי גרשון הוא מלשון גרשון, אשר גט אשה מוסדת על הרחקת טומאת קלי' עריות ופגם הברית ו"ל, כמו שכתוב (דברים ד, א) והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתות וגו', הרי כי ענין הגירושין הוא הרחקת טומאת ערוה. וזהו בחי' שילוח הזב, אשר טומאתו היא בבחי' פגם זה. קהת הוא מלשון אסיפה וקביץ כמו שכתוב (בראשית פט, ט) ולו יקהת עמים, והוא היפך מענין המצורע אשר ענינו הוא בדרך ישב מחוץ למחנה (ויקרא יג, ט), ולכן המצורע משתלח חוץ לג' מחנות. ואילו מררי הוא לעומת הנאמר על יום המיתה (עפ"ס ח. ו) ואחריתה כיום מר, וכן 'מררי' ע"כ בני' 'המות', ולכן מקדושת מררי ידעו להתרחק מטומאות המת.

וכנגד אלו הג' טומאות נאמרו בספח"ק ג' פרשיות, גול הגר סוטה ונויר. פרשת גול הגר הוא בחי' מצורע, שהרי קשים גרים לישראל כספחת (בבב"ב מ"ג) שהוא צרעת, והמצורע משולח מחוץ לג' מחנות, היינו לגמרי מחוץ למחנה כלל ישראל, ולעומתו עומד הגר אשר עמד חוץ למחנה ישראל כאשר היה

גוי, והתגיר ונכנס אל מחנה הקדושה בכל הג' מחנות. פרשת סוטה היא בחי' פגם הברית כענין הזב, והוא משולח חוץ לשני מחנות ולא ממחנה ישראל, לפי שענין הזב והסוטה אינו עוקר אותם מקדושת ישראל לגמרי. אבל היות זה מסלק את האדם מכל שייכות אל עניינים נעלים ופנימיים, לכן למחנה לזיה כבר אינו יכול להיכנס. פרשת נויר אשר הוא מוזהר שלא להיטמא למתים הוא ענין שילוח טמא מת ממחנה שכניה, היינו כי אין בזה אלא סתירה לתוספת קדושה בבחי' מחנה שכניה, וזהו ענין הנזיר שהוא איש ישראל שיקבל על עצמו תוספת קדושה, ולכן הוא אכן ג"כ נזר מטומאת מת. ואחר כל אלו הפרשיות באה פרשת ברכת כהנים, אשר היא ברכה משולשת כנגד הקדושה המשולשת בכלל ישראל, וההירות מג' הטומאות.

ג.

קדושת הנזיר למעלה מן השכל לעומת רוח שטות דוסטה

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפליא לנזור נזר נזיר להזויר לה' (א. ג.).

אי' בגמ' (ברכות סג.) "תניא רבי אומר, למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקלה זיזר עצמו מן היין", ויש להבין את קשר הדברים. ונקיים עוד מה שדרשו חז"ל מפרשת הסוטה ואמרו (סוטה ג.) "ריש לקיש אמר, אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, שנאמר (ה. יב) איש איש כי תשטה אשתו, תשטה כתיב". ולפי זה נמצא כי ענין קדושת הנזיר הבא לעומת פגם הסוטה, הוא בחי' של תיקון רוח שטות, ויש להבין איך פועל דבר זה.

הנה האדם מורכב מנשמה וגוף שהם שני הפכים בנושא אחד, על דרך מאמר הכתוב (קהלת י. ד) גם את זה לעומת זה עשה האלקים, כי הנשמה נמשכת אל הקדושה והרוחניות והגוף הוא חומרי ונמשך אחר הגשמיות. ובגוף האדם עצמו יש מקום לשני עניינים אלו, כי החלקים האיברים והחושים העליונים שבקומת האדם, כפופים הם אל המה והלב שהם שני ראשי אברים המנהיגים את האדם בדרך השכל והמשכה לרוחניות, ואכן משכן הנשמה היא במח שבראש. ואילו האיברים התחתונים שבאדם הם כל כולם גשמיים, ואין בהם המשכה אחר השכליות והרוחניות, [וראשם ותחלתם הוא הכבד המלא דם, אשר הוא יסוד החיות הגשמית]. ובהו מובן ביותר מה שאמרו חז"ל 'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות', אשר ענין רוח שטות זו היינו התגברות החלקים התחתונים אשר בו, אשר הם כולם נחשבים בבחי' רוח שטות לפי שאינם נמשכים אחר השכל ואינם מתפעלים ממנו.

אכן אמרו חז"ל (ברכות נד.) כי צריך האדם לעבוד את ה' בכל לבבך' ביצר הטוב וביצר הרע, ופשטות ענין זו העבודה היא הכנעת הגוף אל הנשמה, היצר הרע אל היצר טוב, וכך כל החלקים הנמוכים הבהמיים אל החלקים העליונים והשכל. אכן בעומק הדבר מובאר ע"פ חסידות, כי לא סוף דבר הוא שצריכים להכניע את הגוף אל הנשמה, אלא השלימות היא כאשר עם הגוף עצמו ותכונותיו יעבדו את ה'. והנה כי כן יש להתבונן הא כיצד אפשר לעבוד את ה' בתכונה זו של 'רוח שטות', והרי זה הוא לכאן היפך הקדושה הפועלת בדרך של הכנעה והתבטלות אל השכל והרואותיו.

והענין הוא, כי כשם שהחלקים הנמוכים בגוף האדם ותכונותיו הבהמיות אינן פועלות ע"פ שכל, כך יש בחי' עליונה שנשמה אשר אל היא אינה פועלת ע"פ שכל. ולעומת מה שהגוף כשאינו פועל ע"פ שכל הרי הוא מתנהג באופן נמוך ושפל ממנו, כך לעומתו הנשמה הק' כאשר היא פועלת שלא ע"פ שכל, הרי היא פועלת באופן נעלה ביותר וגבוה ומרומם מכל השגות השכל. והוא בחי' קדושת הנביאים, אשר היו משתגעים בנבואתם ומאבדים את כל חושיהם השכליים, וכמו שנוכר בפסוק (הושע ט. ט) התואר 'משוגע איש הרוח' על הנביא, כי אכן הנביאים פעלו בכח שאינו השכל הרגיל [אלא היו פועלים בכח הדמיון שיכול לצייר דברים שלמעלה מן השכל,

כמו שכתוב (שם יב. יא) ואנכי חזון הרביתי וביד הנביאים אדמה], ולכן היו מאבדים בשעת הנבואה את כל חושיהם ומתנהגים בבחי' רוח שטות.

ובאמת אין דבר זה מוגבל לנביאים בלבד, אלא כל ישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם (פסחים סו.), וכל אחד מישראל יש בו את הכח להתגבר בקדושה נעלית, ולהתעלות הרבה מעל כוחותיו השכליים הרגילים, ולהידבק בקדושה באופן שלמעלה מן השכל כדרך נביאי ה'. וקדושה זו היא בחי' ספירת הכתר אשר היא למעלה מן המוחין, כשם שהכתר מונח על הראש ואינו חלק מן האדם. וכאשר האדם מתעלה מכוחותיו הרגילים, ועובד את השי"ת בבחי' התלהבות ודבקות שלמעלה מן השכל, אזי הוא זוכה שתחול עליו קדושת הכתר.

ונמצא כי יש בגוף האדם שני חלקים, ולעומתם יש גם בנשמה הק' שני חלקים. הגוף מחולק לחלק תחתון שאינו פועל ע"פ שכל אלא למטה ממנו, וחלק העליון הנכנס אל השכל ומקבל ממנו. ואילו הנשמה מחולקת לחלק תחתון המקושר אל השכל ושוכן במח שבראש, וחלק עליון ונעלה יותר הפועל שלא ע"פ שכל. ולכן כאשר היצר הרע מתגבר על האדם ברוח שטות שלמטה מן הדעת, מן החלק התחתון שבגוף. אזי צריך לדעת כי הכח להתגבר עליו הוא אך ורק ע"י כח הקדושה של החלק העליון שבנשמה המתעלה מן הדעת, ועי"ז יהיה לו כח חזק למעלה מן השכל לעומת התגברות הגוף למטה מן הדעת.

ולכן הרואה סוטה בקלקלה, שהוא בחי' התגברות הכוחות הנמוכים שבאדם, שאינם פועלים ע"פ שכל ודעת ואינם רוצים לקבל ממנו. אזי העצה היעוצה לו היא שיתגבר בקדושה עליונה ויתקדש בקדושת הנזיר, אשר הוא מתווכח מעל קדושת ישראל הרגילה ומקדש את עצמו ביותר, עד שזוכה לבחי' נזר אלקין על ראשו (ו. י) שהוא בחי' קדושת הכתר, אשר לזה זוכים ע"י העבודה למעלה מטעם ודעת במסירות נפש והתלהבות בדבקות עליונה. [ואכן בזמן ביהמ"ק הראשון כאשר היתה יצא דעבודה וזה שולטת, היו בכלל ישראל נביאים כפליים כיוצאי מצרים (פגילה ד. ט), כי לעומת התגברות היצר הרע צריכים כח הנבואה]. וזו היא העצה היעוצה לכל אחד ואחד, כאשר אדם רואה כי פוזה עליו יצרו ח"ו, אזי צריך הוא לאזור עוז ותעצומות ולהשתדל בעבודת ה' באופן של מסירות נפש בהתלהבות יתירה, ועי"ז יזכה להתעטר בכתר הקדושה.

ד.

קשר חנוכת המשכן עם נדבת הנשיאים לאפוד ולחושן

ויקריבו הנשיאים את חנוכת המזבח ביום המשח אותו, ויקריבו הנשיאים את קרבנם לפני המזבח (ו. י.).

חז"ל דרשו (בבב"ב יג. א) כי בחנוכת המזבח הקריבו הנשיאים כמה דברים שאינם ראויים לבא לדורות בקרבנות יחיד, אלא שקיבלם הקב"ה, ויש לדעת מהיכן ידעו כי יקבלם ה'. עוד אי' במדרש (שם יב. טו) כי לפי שבנדבת המשכן אחרו את נדבתם, ולכן נדבו רק לבגדי הכהונה את אבני השושה ואבני המילואים לאפוד ולחושן, לפיכך בחנוכת המשכן מיהרו והתנדבו את קרבנותיהם ומתנתם.

ולפי"ז יש לומר כי היתעוררו לנדבה זו מכח מה שנדבו לאפוד ולחושן, שהרי החושן הוא בחי' רוח הקודש שבו היו נשאלים באורים ותומים, והנה עי"ז זכו לרוח הקודש לבוין לרצון השי"ת, ולנדב את הקרבנות שיתקבלו ברצון לפניו.

וי"ל עוד, שהרי החושן היה על לב אהרן (שמות כה. ט) שהוא אוהב שלום ורודף שלום (אבות פ"א מ"ג), ולפי שהתעוררו להקריב קרבנותיהם מכח מה שהתנדבו לחושן אשר על לב אהרן, לכן זכו גם הם לבחי' גדולה בענין השלום, וזהו מה שכל י"ב הנשיאים הביאו אותו מין קרבן, והיה שלום רב ביניהם. ולשני ענינים אלו זכו מכח קשר קרבנותיהם זה עתה בחנוכת המשכן, עם מה שנדבו את אבני השושה והמילואים בבניית המשכן.

השלך על ה' יהבך: דער תורה'דיגער וועג ארויסצוגיין פון אלע פחדים

א. מפחד תמיד: דער חילוק צווישן 'פארזיכטיגקייט' און 'דערשראקנקייט'

א פוילער מענטש דארף מער נוהר זיין נישט צו נוצן 'פחד' פאר א תירוץ | ער זאל זיך אונטערזוכן צי ער האט עכט מורא אדער עס איז נאר א תירוץ | חז"ל שטעלן אוועק דעם גדר ווען מען דארף מורא האבן און ווען נישט | אויב איז עס א שכיח'דיגע סכנה - מוז מען זיין פארזיכטיג און דעמאלט איז דאס א מצוה | אויב איז עס נישט שכיח - דארף מען נישט זיין פארזיכטיג און דעמאלט איז א מצוה צו נוצן בטחון | די פחדים פון שידוכים | ריעותא דלא חזינן לא מחזקינן

ב. טוב לחסות בה': אן ערליכער איד ווערט קיינמאל נישט פארלוירן

א מענטש וואס ליידט אויף 'פחדים' איז א סימן אז ער ליידט אויף בטחון | ווען ער וועט זיך מחזק זיין אין בטחון אינעם רבש"ע - וועלן אלע זיינע פחדים אוועקגיין | דער שכל פון בטחון: דער רבש"ע פירט אלעס | השתדלות מיינט נישט זארגן | השתדלות מיינט נישט זיך איבערארבעטן | דער רבש"ע טוט אלעס נאר צום גוטן | דער הרגש פון בטחון: דער רבש"ע איז א גוטער | עס וועט זיין גוט | די הרגשים שטעלן זיך צו צו דער תורה | די מעשים פון בטחון: מען טוט נישט קיין איבריגע השתדלות | מען דערקלערט זיך נישט ווי א 'בעל הבית' | אין די מעשים איז יעדער מחויב - אפילו אויב די הרגשים זענען נאכנישט אויסגעארבעט

ג. מיעוט סחורה: וויפיל השתדלות פארלאנגט זיך פונעם מענטש?!

צוויי טעמים פארוואס מען מוז מאכן השתדלות | ערשטנס, 'נסיין' - כדי עס זאל זיין א נסיון צו זיין אן ערליכער איד מיט אמונה שלימה | צווייטנס, 'דירה בתחתונים' - כדי די גילוי פונעם רבוש"ע אין דער וועלט זאל זיין מלוכב אין טבע | טאמער א מענטש לאזט זיך נישט פונעם הסתר - מוז מען עס שוין נישט מלכב זיין אין טבע | דער רבוש"ע דעקט זיך אויף און ווייזט אים השגחה פרטית - אן טון צופיל השתדלות | א משל פון א רבי מיט א חסיד | דער וואס צוברעכט אלע חוקי הגוף - ווערט צובראכן פאר אים אלע חוקי הטבע און ער דארף נישט אזויפיל השתדלות | ביי אים איז נישטא אזוי ווייט די 'דירה בתחתונים' ווייל ער איז פון די 'עליונים' | אנדערע מענטש האבן נישט די כוחות ווייל זיי דארפן מאכן א 'דירה בתחתונים' | אלץ ווענדט זיך אינעם שורש הנפש

א.

מפחד תמיד: דער חילוק צווישן 'פארזיכטיגקייט' און 'דערשראקנקייט'

ווען פחדים ווערט א מיטל פאר פוילע תירוצים

דער מסילת ישראל רעדט ארום דא אין פרק ט', אז דער 'עצל' כאפט זיך שטענדיג אן אין 'פחדים' - וועלכע ער נוצט אויס פאר זיין פוילקייט; ווי למשל, ער גיבט זיך אן אויסרייד פארוואס ער קען בלייבן אין בעט און נישט גיין אין בית המדרש, ווייל ער האט מורא פון ווילדע גוים וועלכע שלאגן אידן אויף די גאסן; ווי ער האט אליינס געהערט אין די נייעס אז נעכטן פארטאגס האט א גוי געשלאגן א איד. וכדומה אזעלכע פוילע סיבות נישט צו זיין זריזות'דיג - צוליב חששות און פחדים.

'עצלות' און 'פחדים' - ווער שלעפט וועמען?

דערויף קומט דער מסילת ישראל פארהערט אים: פון וואו קומט דיין פחד? דו האסט מורא און דערפאר בלייבסטו אין בעט? אדער פארקערט, דו ווילסט בלייבן אין בעט און דערפאר האסטו מורא? אויב דו וועסט זיך בודק זיין, וועסטו זען אז דו האסט בכלל נישט קיין עכטער פחד פון דעם גוי, דו נוצט עס בלויז אלס תירוץ צו קענען בלייבן אין בעט!

ווען איז פחד א תורה'דיגע זאך?

וועט א מענטש פרעגן: וואס הייסט? עס איז

פון איין מעשה ווערט עס נאכנישט קיין 'מילתא דשכיחא'

עס איז פארהאן מענטשן וועלכע ליידן אויף איבריגע פחדים פון פארשידענע זאכן, זיי ציטערן פחד פחדים צו גיין אין דער גאס בינאכט וכדומה. דארפן זיי זיך באנוצן מיט דעם כלל וואס דער מסילת ישראל זאגט דא: "היכי דלא שכיח הזיקא לא חיישינן", מען דארף נישט חושש זיין צוליב איין מעשה וואס פאסירט איינמאל א יובל! רוב מענטשן גייען אין דער גאס און עס געשעהט זיי גארנישט, אלעס גייט דורך בשלום.

שידוכים - מען דארף נישט אויפטרעפן חששות פון אונטער דער ערד

ווען עס קומט צו שידוכים זענען מענטשן פול מיט דאגות, מען איז חושש אויף אלערליי ווייטע חששות, מען קלערט: אפשר דארף מען חושש זיין אז די משפחה האט דער פראבלעם אדער יענער פראבלעם וכדומה. דארט קומט אריין דער כלל וואס דער מסילת ישראל ברענגט פון חז"ל (חולין נז): "ריעותא דלא חזינן לא חיישינן" - מען דארף נישט טראכטן און ממציא זיין חששות פון אונטער דער ערד, ווילאנג עס קוקט אויס פון אויבנאויף אז די זאך איז וואויל און פיין, דארף מען נישט חושש זיין און מען קען זיין רואיג.

דאך בפירוש'ע גמרות, וואו מען זעט אז חז"ל (כתובות ל) זענען מחייב אז א מענטש זאל זיך היטן זיין געזונט און זיין לעבן. און אפילו צו גיין צו א 'דבר מצוה' - טאר מען זיך אויך נישט אריינלייגן אין א סכנה, טא, ווי קען מען זאגן אזוי פשוט אז די אלע פחדים זענען בלויז פוילע תירוצים?!

ווען דער געפאר איז א 'מילתא דשכיחא'

קומט דער מסילת ישראל און שטעלט אונז אוועק א מורא'דיגער כלל - וועלכע קען אונז אסאך צונוץ קומען אין לעבן. דער כלל איז געבויעט אויף די ווערטער פון חז"ל (פסחים ה): "היכי דשכיח הזיקא שאניי" - דארטן וואו עס פאסירט אפט אז מען ווערט געשעדיגט - דארף מען טאקע חושש זיין דערצו, אבער דארט וואו עס איז נישט אזא אפטע זאך, אפילו אויב עס מאכט זיך אמאל אז מען הערט אזא מעשה אז איינער איז ניזוק געווארן, אבער רוב מענטשן ווערן נישט געשעדיגט דערפון - ביי אזא פאל דארף מען נישט חושש זיין! דאס איז א שטארקער כלל, מען דארף נאר קענען ריכטיג אוועקשטעלן וואס עס הייסט 'שכיח הזיקא'. אבער באופן כללי פאלן אוועק זייער אסאך פחדים פונעם מענטש, ווייל רוב פחדים זענען פון זאכן וואס זענען נישט 'שכיח הזיקא'.

ב.

טוב לחסות בה': אן ערליכער איד ווערט קיינמאל נישט פארלוירן

'יראה רעה' רייסט אפ דעם מענטש פונעם רבוש"ע

אין חסידי'ישע ספרים ווערט געברענגט, אז

תאוות, אזוי אויך דארף זיך א מענטש אויסארבעטן נישט צו האבן קיין 'יראות רעות' - פחדים און יראות וואס טויגן נישט. און עס איז נישט קיין

פונקט ווי א מענטש דארף ארבעטן אויף זיך צו ווערן איידל און דערהויבן אז ער זאל נישט האבן קיין 'אהבות רעות' - שלעכטע אהבות און

ווען נישט דאס וואס דער רבונן של עולם האט איבערגעגעבן פארן מענטש א חיוב זיך צו היטן און טון 'השתדלות' פאר פרנסה וכדומה - וואלט דער מענטש ממש גארנישט געדארפט טון! ער וואלט געקענט זיצן רואיג און דער אויבערשטער וועט שוין אלעס טון פאר אים!

דער 'בעל בטחון', האלט ער אז דער חולה וועט זיכער האבן א רפואה! פרעגט אים איינער: "פון וואנעט ווייסטו!?" ווער האט דיר געזאגט!?" וואו שטייט עס?!". זאגט ער יענעם: "איך האב דיר טאקע נישט וואס צו ענטפערן, אבער איך זאג דיר איין זאך: מיר איז די קשיא נישט שווער! איך האב א געפיל אז דער אויבערשטער איז א גוטער און ער וועט אויסהיילן דעם חולה!"

קלענערער חיוב אוועקצושטיין פון 'ראות רעות' ווי פון 'אהבות רעות'. ווייל פונקט ווי 'אהבות רעות' נעמט עס אוועק דעם מענטש פון 'אהבת השם', אזוי אויך 'ראות רעות' נעמט אוועק דעם מענטש פונעם בטחון אינעם רבונן של עולם.

ער האט א פחד צו גיין אין גאס - ווייל ער האט בעצם א פחד אויף זיין גאנצע עקזיסטענץ

דער ענין פון 'ראות רעות' שטאמט פון א חובט פון בטחון, דער מענטש איז בעצם פארלוירן און דערשלאקן בנפש, ער איז נישט פארזיכערט אויפן אויבערשטן אז ער וועט אים העלפן און ראטעווען פון אלעם ביזן, און דאס קומט ארויס יעדעס מאל וואס עס איז נאר דא עפעס א שאטן פון א ווייטער חשש, איז ער שוין אינגאנצן אנגעצויגן. אפילו א גוי וועלכער ליידט אויף איבערגעטריבענע פחדים, וועט מען אין אים דיאגניזירן אין די פסיכאלאגישע וועלט אלס איינער וואס ליידט פון א שוואכער 'בטחון', ער שפירט זיך נישט פארזיכערט און באהיטן. ווייל דער רבונן של עולם האט מסדר געווען אין דער בריאה א געוויסע טבע פון בטחון, אז יעדער מענטש מוז האבן 'בטחון' - אויב ער האט נישט קיין בטחון אויפן רבונן של עולם - מוז ער זיך בוטח זיין אויף א געוויסן מענטש אדער א סיסטעם, און אויב עס פעלט אים דער בטחון, קען ער נישט אנגיין! ער ליידט פון אלע סארט פחדים און עקזיסטענטי (חרדות). אבער ביי אן ערליכער איד איז דאס נישט סתם א פסיכאלאגישע עצה, נאר עס איז א חלק פון זיין עבודת ה'! ער האט נישט קיין בטחון אויף קיין שום מענטש אדער סיסטעם, נאר בלויז אויפן ריכטיגן 'מבטח', דער רבונן של עולם; ווי דוד המלך זאגט (תהלים קמו. א): "אֵל תִּבְטָחוּ בְּיָדָיִים כִּי בְּיָדָיִים יִבָּן אֱדֹם לֹא תִשְׁוֶעַה וְגו' אֲשֶׁר יִשְׁאֵל יִעֲקֹב בְּעִזְרוֹ שְׁבָרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו".

דריי חלקים: מחשבה, הרגש, מעשה

מען וועט אויסשמועסן אין קורצן דעם ענין פון בטחון אין דריי חלקים, דער שכל פון בטחון - אויף וואספארא הגיון דער ענין פון בטחון איז אוועקגעשטעלט, דער הרגש פון בטחון - וויאזוי א בעל בטחון דארף צו שפירן, און די מעשים פון בטחון - וויאזוי בטחון גיבט זיך אויס אינעם 'עולם המעשה' - וואו דארט קומט אויך אריין דער ענין פון השתדלות.

דער געדאנק פון בטחון: דער גוטער רבונן פירט דיר א גאנצן צייט!

דער עיקר שכל און מחשבה פון בטחון איז: דער רבונן של עולם האט קובע געווען, אז ער פירט די וועלט! דער מענטש האט זיך נישט וואס איינצורעדן אז ער פירט עפעס און טוט עפעס! אין אנדערע ווערטער: ווען נישט דאס וואס דער רבונן של עולם האט איבערגעגעבן פארן מענטש א חיוב זיך צו היטן און טון 'השתדלות' פאר פרנסה וכדומה - וואלט דער מענטש ממש גארנישט געדארפט טון! ער וואלט געקענט זיצן רואיג און דער אויבערשטער וועט שוין אלעס טון פאר אים! און אפילו ווען ער וואלט געווען אין אן ערנסטע סכנה - וואלט ער גארנישט געדארפט טון זיך צו ראטעווען, נאר ער וואלט געקענט דארט בלייבן זיצן רואיג, און דער אויבערשטער וואלט אים ארויסגעראטעוועט פון דארט. טא, אפילו היינט וואס עס איז יא פארהאן א חיוב פון השתדלות אין פרנסה, און כל שכן אין פאל פון סכנה, וואס א מענטש טאר נישט זיצן איינגעלייגט ווען עס שוועבט

אויף אים א סכנה נאר ער מוז טון השתדלות זיך צו ראטעווען - מיינט דאס אבער נישט אז דער רבונן של עולם פירט מער נישט זיין וועלט חס ושלום, דער רבונן של עולם איז ווייטער פארמישט אין די ענינים און ער טוט וואס ער וויל!

דער חילוק צווישן 'השתדלות', 'אחריות' - ביז 'זארגן' און 'דאגה'

דער פשוט'ער שכל פון א מענטש איז: "איך דארף זיך זארגן אויף אלע מיינע געברויכן". קומט דער שכל פון בטחון און טענה'ט צוריק: "איך דארף זיך נישט זארגן! איך פיר נישט די וועלט, דער רבונן של עולם פירט די וועלט! דאס וואס דער רבונן של עולם וויל - אט דאס וועט זיין! אויב איינער דארף זיך דא זארגן איז עס נאר דער רבונן של עולם וואס דארף זיך זארגן כביכול! עס איז זיין געשעפט און ער דארף עס פירן! איי, ער האט דאך מיר געהייסן טון 'השתדלות'! יא! 'השתדלות' טוה איך טאקע, אבער ער האט מיר נישט געהייסן 'זיין באזארגט'! זארגן איז נישט קיין 'השתדלות'! דער פסוק זאגט דאך בפירוש (תהלים נה, ג): "הֲשִׁלַח עַל ה' הַיָּהֳבֵךְ" - איך ווארף ארויף אלע דאגות אויפן באשעפער!".

דו ביסט נישט דער בעל הבית דא!

ווען א מענטש האט נישט קיין פרנסה און ער זארגט זיך: "וואס וועט זיין!?", קומט דאס ווייל ער שפירט אז ער איז דער בעל הבית און דאס אחריות ליגט אויף אים. אבער דער שכל פון בטחון פרעגט א שכל'דיגע שאלה: "ווער האט מיר געקרוינט אלס 'בעל הבית'! איך בין נישט דער בעל הבית! דער רבונן של עולם איז בעל הבית! ער לאזט מיר טון אביסל 'השתדלות' - און דאס איז טאקע מיינ אחריות צו טון - אבער איך ווער נאכנישט קיין 'בעל הבית'! איך נעם נישט איבער דעם 'עול'! איך מעג זיין זייער רואיג, און לאזן דעם 'זארג' אויפן רבונן של עולם!".

דער לעכערליכער משוגעת פון מיינען אז מען דארף זיך אליינס זארגן

מען וואלט געדארפט פרעגן פון א מענטש וואס איז אנגעצויגן און נערוועז וועגן זיין מצב: "וואס האסטו געטון ווען דו ביזט געווען א נשמה נאך איינער דו ביסט געבוירן געווארן - ווער האט דיר דעמאלט געהאלפן? דער רבונן של עולם האט אלעס געטון פאר דיר! ווער האט דיר געהאלפן ווען דו ביסט געווען א קליין אומבאהאלפן קינד? דער רבונן של עולם האט אלעס געטון פאר דיר! ווער וועט דיר העלפן ווען דו וועסט זיין אן אלטער איד און דו וועסט זיך שוין נישט קענען אליינס באהעלפן? דו וועסט זיך נישט האבן אויף וועמען צו פארלאזן נאר אויפן רבונן של עולם! און ווער וועט דיר העלפן אין קבר? ווידער דער רבונן של עולם! נו, אויב אזוי מעגסטו דאך האבן אביסל שכל און פארשטיין אז דער זעלבער באשעפער וואס האט דיר געהאלפן אזויפיל יאר און וועט דיר העלפן אזויפיל יאר - וועט דיר אויך העלפן אין די פאך יאר פון ווען דו ווערסט בר מצוה ביז דו ווערסט אן אלטער איד! וואס איז? ווייל דו ביסט געווארן א שטיקל בר דעת ביסטו יעצט געווארן 'בעל הבית'! פריער און שפעטער ביסטו נישט קיין 'בעל הבית' און אויפאמאל ביזטו געווארן בעל הבית! ניין! דו ביזט יעצט אויך נישט דער 'בעל הבית'! סך הכל האט מען דיר יעצט געגעבן א 'חיוב השתדלות' און גארנישט מער! דו ביסט גארנישט מער בעל הבית ווי אמאל אלס קליין קינד און ווי שפעטער אלס אלטער איד!".

ער איז באזארגט צי ער איז יוצא זיין השתדלות

אפילו ווען א מענטש איז אויסגעבויעט מיטן קלארן שכל פון בטחון, ער איז זיכער אז דער אויבערשטער טוט אלעס, קען ער אבער טענה'ן: "איך בין געווען ווייל איך טראכט אז אפשר טוה איך צו ווייניג השתדלות! אפשר פארלאנגט דער אויבערשטער איך זאל טון מער!". וועט מען אים זאגן: "ניין! דאס איז נישט קיין סיבה צו זיין נערוועז! ווייל השתדלות איז נישט עפעס א זאך וואס האט א פונקטליכער שיעור, מען דארף טון די נארמאלע השתדלות וואס מען האט צוטון, און געווענליך שיקט דער אויבערשטער אונטער די השתדלות וואס מען דארף טון! און מער פון דעם - דארפסטו נישט טון! דער רבונן של עולם האט דיר נישט מחייב געווען צו טון נאך און נאך! דו דארפטו טון נאר וויפיל דער רבונן של עולם האט דיר מחייב געווען צו טון, און מער דארפטו זיך נישט זארגן!".

דער רבונן של עולם טוט אלעס נאר לטובה

געוויסע מענטשן האבן בפנימיות לבם א צווייטע זאך וואס דאס שטערט זיי צו האבן דעם ריכטיגן בטחון. זייער הארץ ציטערט מיט א חשש וואס ער וויל נישט ארויסזאגן: "איך ווייס אז דער רבונן של עולם פירט אלעס און ער טוט וואס ער וויל, אבער איך בין נערוועז וואס עס וועט זיין, צי ער וועט טון גוט אדער נישט!". אבער דער מענטש וואס איז ריכטיג אויסגעבויעט מיטן שכל פון בטחון האט די קלארקייט: "דער רבונן של עולם וויל דאך נאר 'להיטיב לנבראיו' און יעדע זאך וואס ער טוט איז בלויז גוט; ווי חז"ל זאגן (ברכות ס:): "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד". נו, אויב אזוי וואס האב איך זיך צו זארגן? אויב דער רבונן של עולם טוט וואס ער 'וויל', און ער 'וויל' נאר גוטס טון, נו, וועט ער דאך זיכער אלעס טון אויף אן אופן אז עס זאל אויסקומען דאס בעסטע פאר מיר! טא וואס האב איך זיך צו זארגן?!". דאס איז דער שכל אינעם ענין פון בטחון.

דער עיקר פון בטחון איז א געפיל אין הארץ

וויפיל מען האט מסביר געווען דעם שכל פון בטחון, איז אבער דער עיקר ענין פון בטחון אינעם 'הרגש' פונעם מענטש, אז דער מענטש זאל זיך טאקע שפירן רואיג און פארזיכערט אויפן אויבערשטן. אבער אויב דער מענטש וועט טאקע גוט ארויסהאבן אין שכל אז ער דארף זיך נישט זארגן, אבער למעשה וועט ער ווייטער זיין אנגעצויגן און נערוועז - איז ער נישט אנגעקומען צום עיקר נקודה פון בטחון! כאטש וואס אודאי דארף יעדע זאך האבן א יסוד אין מחשבה וויאזוי מען טראכט עס דורך, אבער דער עיקר דארף עס אראפקומען אין די געפילן און פועל'ן א רואיגקייט אין הארץ.

דער געפיל פון בטחון גייט איבער אלע קושיות

אינאמת'ן, דער הרגש פון בטחון גייט אסאך ווייטער ווי דער שכל פון בטחון! ווייל דער עכטער בעל בטחון - וועלכער האט אין הארץ א געפיל פון רואיגקייט מיטן אויבערשטן - זוכט נישט צו פארשטיין יעדן פרט פון בטחון מיטן שכל! ווייל בטחון איז נישט נאר א שכל - בטחון איז א מדה! בטחון איז א געוויסער הרגש, וואס ער מוז דאס נישט קענען מסביר זיין! עס איז אים גוט! ער האט בטחון אז עס וועט זיין גוט - אָן האבן דערויף קיין ראייה פון א פסוק! למשל, איינער האט א חולה אינדערהיים לא עלינו - טאמער

אין חסיד א גרויסער מבין, יענער האט קלאר ארויסגעזען אז די אלע קושיות זענען גארנישט, און דער רבי טוט עס נאר ווייל ער וויל זיך באהאלטן! און דער חסיד גלייבט אז דער צדיק האט מדרגות - אסאך מער פון וויפיל מען זעט מיט די אויגן! וויפיל דער צדיק וועט זיך באהאלטן - וועט עס גארנישט העלפן, ווייל ער ווייסט קלאר אז דער צדיק באהאלט זיך יעצט. נו, זעלבסט פארשטענדליך, אז פאר אזא חסיד דארף מען זיך נישט אזויפיל באהאלטן! ווייל ער ווייסט דאך סיי ווער דער רבי איז! די אלע מאדנע זאכן זענען ביי אים 'לא מעלה ולא מוריד'! ממילא, עפנט זיך דער צדיק אויף צו אים - מער ווי צו די אנדערע חסידים. אודאי וועט ער נישט ממש מגלה זיין אלע זיינע באהאלטענע מדרגות, אבער ער וועט שוין נישט זוכן אזויפיל אים אויסצונארן.

פון א איד וואס לאכט פון טבע - דארף זיך נישט דער רבש"ע באהאלטן

דער נמשל איז: דער רבנו של עולם וויל זיך באהאלטן - צי צוליב דעם טעם פון נסיונות, צי צוליב דעם טעם פון 'דירה בתחתונים' - דעריבער שטעלט ער אָן א 'חובת השתדלות'. אבער טאמער דער מענטש ווייסט קלאר אז דער רבנו של עולם פירט אלעס פון אנפאנג ביזן סוף, און נאר צוליב די גזירה העליונה פון השתדלות מוז דער מענטש שפילן א שפיל פון השתדלות כדי יוצא צו זיין זיין חובת השתדלות, אבער אינאמת'ן טוט ער גארנישט! אונטער אלעס וואס דער מענטש טוט - איז דא א רבנו של עולם וואס פירט דאס פונקטליך לויט זיין רצון! איינמאל דער מענטש איז אזוי שטארק מיט א בהירות דערין, זאגט דער רבנו של עולם: 'פארוואס זאל איך שפילן השתדלות מיט אים?! אלס נסיון! דער גאנצער 'טבע' איז דאך סיי ווי נישט קיין נסיון ביי אים! ער לאכט דאך פון דער גאנצער השתדלות און טוט דאס נאר 'לשם מצוה'! ווידער, אלס 'דירה בתחתונים' - וואס איך וויל זיך צודעקן און מלבש זיין אין א כיסוי פון טבע, דאס איז דאך אויך נישט שייך ביי אים! ווייל ער האט דאך מיר אויפגעדעקט! ער האט דאך געטראפן ווי איך בין באהאלטן אין דעם לבוש! נו, וואס האט פשט זיך ווייטער צו באהאלטן פון אים?! פון אים דארף איך זיך מער נישט אזויפיל באהאלטן, נאר ער מעג זען קלאר מיין השגחה פרטית וויאזוי איך פיר אים א גאנצן צייט! עפעס השתדלות מוז ער נאך טון, כדי עס זאל נישט זיין ממש אן אפענער נס, אבער נישט קיין גרויסע זאכן!"

דער עובד ה' וואס האט אינגאנצן צובראכן די טבע הגוף - גייט ארויס פון דער טבע'דיגער הנהגה

עס איז פארהאן נאך א מין מענטש וואס דארף נישט טון אזויפיל השתדלות, דאס איז א מענטש וואס האט צובראכן דעם 'טבע' - אין זיין אייגענעם לעבן, וואס דערמיט ווערט צובראכן ביי אים די גאנצע טבע פון וועלט! דאס הייסט, אז טאמער א איד דינט דעם אויבערשטן מיט אלע זיינע כוחות 'למעלה מדרך הטבע', ער האט אינגאנצן צובראכן זיין תאות אכילה און אלע גשמיות'דיגע תשוקות און געברויכן, דאס הייסט, ער איז נישט קיין מענטש פון אונטער טבע! ער האט זיך דערהויבן העכער טבע! ער איז אינגאנצן ארויס פון דער וועלט פון טבע, און איז ארויף צו א העכערע וועלט וואו עס איז נישטא קיין טבע! נו, אויב אזוי, וועט אים דער רבנו של עולם אויך פירן 'למעלה מדרך הטבע'! כלפי אים וועט זיך דער רבנו של עולם נישט מלבש זיין אין לבוש פון 'השתדלות', נאר ער וועט זיך אפן ווייזן זיין השגחה פרטית! ביי אים איז נישט שייך דער טעם פון 'דירה בתחתונים', ווייל ער איז נישט פון די 'תחתונים', נאר זיין גאנצע עבודת ה' איז ארויפצוגיין אין א וועלט פון 'עליונים' וואו דארט איז נישטא די אלע טבע'דיגע באגרעניצונגען.

איש על מחנהו ואיש על דגלו - יעדער מיט זיין עבודה לפי שורש נפשו

נישט יעדן עובד ה' גיבט מען די סארט כוחות הנפש זיך צו דערהייבן העכער די טבע און ממש צוברעכן אלע חוקי הגוף, דאס ווענדט זיך לויטן שורש הנפש. עס זענען פארהאן אסאך מענטשן וועלכע זענען באשאפן געווארן מיט אזא שורש הנפש פון 'נתאוה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים', דער רבנו של עולם וויל דורך אים נתגלה ווערן אין דער 'עולם הטבע'! זיין עבודה איז צו זיין אן ערליכער איד אין דער טבע! ער דארף יא עסן און שלאפן נארמאל וויפיל עס פעלט זיך אויס פארן געזונט! נאר אודאי דארף ער עס טון מיט א כונה לשם שמים; ווי דער פסוק זאגט (משלי ג, ו): 'כִּלְכֵּל דְרֹכֶיךָ יִדְעָהוּ'. אזא סארט מענטש האט אויך אן עבודה פון טון נארמאלע השתדלות. ווייל דורכדעם וואס ער טוט נארמאלע השתדלות'ן על פי תורה און ער גלייבט מיט אמונה און בטחון אז דער רבנו של עולם טוט אלעס און די השתדלות איז נאר א חיוב וואס די תורה איז אים מחייב - דינט ער דעם רבנו של עולם אין 'טבע'! ער מאכט אז די גאנצע 'טבע' און 'תחתונים' - זאל ווערן א 'כלי און א 'דירה' פארן רבנו של עולם! דער גאנצער 'לבוש' פון טבע ווערט דורך אים אויסגעארבעט און ווערט ממש א שטיק געטליכקייט!

• הרה"ק מראזוואדוב ז"ע כשהיה עדיין אברך צעיר לימים היה דר בעיר דזיקוב בצלו של אביו הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב ז"ע. פעם אחת הגיעה אשה מעיר אחרת ודפקה בביתו של הרה"ק הר"א בלי לדעת שהוא רב העיר, ושאלתה בפיה כי שמעה אשר בדזיקוב דר אברך בעל מופת גדול בשם רבי משה הירוויץ, והיות שהיא זקוקה לישועה על כן היא מבקשת לדעת היכן דר הרבי משה הלזו. נהנה הרה"ק הר"א מאד מן הדברים, והראה לה היכן גר בנו הרה"ק מראזוואדוב, כי אכן כבר בצעירותו התפרסם כבעל מופת. והלכה אותה אשה לביתו, ושטחה לפניו את שאלתה ובקשתה, אשר בתה צריכה להיושע בזש"ק. בירך אותה הרה"ק מראזוואדוב, והבטיח לה שתזכה לבן זכר תוך שנה.

ויהי כששמע הרה"ק בעל אמרי נועם ז"ע אחיו של הרה"ק מראזוואדוב מן הדבר, לא מצא הדבר חן בעיניו, שאביו הק' היה צריך להראות את הדרך למבקשי ישועה אל בנו הצעיר, וסבר כי אין זו לפי כבודו. ובכך ענה ואמר: 'זי וועט מוזן האבן פיר צעפ דאס יאהר' (מוכרח הדבר שיהיו לה ארבע 'צמות' בשנה זו), דהיינו שרצה להחליף את הברכה שתמורת בן אחד יהיו לה שתי בנות, ובזה להפחית קצת מן המופת מפני כבוד אביהם. אבל הרה"ק מראזוואדוב עמד על הבטחתו והגיב: 'עיינן ניין, זי וועט האבן א בן זכר' (לא לא, יהיה לה בן זכר), ואכן כך היה.

• [נהרה"ק מראזוואדוב היה עוד אברך צעיר כבן ט"ז שנה ואלו 'קעסט' אצל חותנו הרה"ק בעל ייטב לב ז"ע בסיעגט, כבר היה מעשה שהגיעו אליו לפעול ישועות, וחילק את דמי הפדיונות שקיבל, חציו שלח אל אביו הר"א, וחציו השנית אל הרה"ק מצאנו ז"ע.]

• הרה"ק בעל 'צבי לצדיק' מבלאזוב ז"ע היה חתנו הגדול של הרה"ק מראזוואדוב, ובתחלת שנות רבנותו הגיע להתאונן אצל חותנו הק' כי אין לו פרנסה, שאל אותו הרה"ק מראזוואדוב מה טעם הדבר, ענה הרה"ק מבלאזוב לפי שהוא דר ב'פרומע געגנט' (סביבה של אנשים יריאים יושבי אוהל) אשר רובם אינם בעלי פרנסה ואין דרכם לנסוע בימות החול אצל הרבי לפעול ישועות וכדו', ואילו האנשים המוכובדים באים אצלו רק לשבתות וימים טובים, וממילא אין הכנסה עבור צורכי ביתו. אמר לו חותנו הרה"ק מראזוואדוב: 'זועלן מיר גיין משפיע זיין פרנסה...' (הבה לך ונשפיע פרנסה), ונסע מביתו עם חתנו הרה"ק מבלאזוב לסביבת מגוריו. תיכף עם בואם לעירו באו הרבה אנשים לקבל את פניהם, וכמובן שהגיעו הרבה אנשים לחיי עולם ביום י' סיון.

• בתקופה האחרונה לימי חייו של הרה"ק מראזוואדוב בזה העולם, היה שרוי בחולשה גדולה, ובאותו זמן לא היה אומר דברי תורה בשולחנו. פעם התבטא ואמר על כך: 'זאגן תורה ווי די היינטיגע רבי'ס 'לאם ש'שאם' קען איך נאך, זאגן תורה ווי איך פארשטיי (לומר דברי תורה כרגיל בין אדמו"רי זמנינו 'לאם ש'שאם' אני יכול עדיין, אבל לומר כמו שאני מבין שצריכים לומר, זה כבר אני יכול). והיינו כי בכל תורה שאמר היו לו שני חלקים, אחד מה שאמר בפועל, והשני מה שהיה מכונן בו. וסיפר כ"ק רבינו ז"ע כי אחר שהיה הרה"ק מראזוואדוב מכין תורה לאמר, היה מסתובב בחדרו הלך ושוב בכדי להכניס בו כוונה פנימית. ולכן לעת זקנותו כאשר כבר לא היו לו את ה'מוחין' לכן, הפסיק לומר דברי תורה ברבים. ואכן המאמר האחרון שאמר ברבים, היתה בעת שאיבת מים שלנו, שאמר: 'ישאבתם מים בששון, אין מים אלא תורה, מ'דארף לערנען תורה בשמחה' (צריכים ללמוד תורה בשמחה) ומאז לא אמר יותר תורה ברבים עד פטירתו לחיי עולם ביום י' סיון.